

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Diana

Diana, Antonino

Coloniae Agrippinae, 1656

Hæreticorum Libri

urn:nbn:de:hbz:466:1-40647

forum, in aliquo casu atroci in poenam talionis combustorum, vt docet Sanchez in sum. tom. 1. lib. 2. c. 27. n. 23. par. 4. tract. 7. ref. 16. §. Notandum. Nec hæreticorum filii, quamuis post hæresim parentum nati, qui parentum hæresim spontè reuelant. Ita Pegna, par. 2. com. 23. ex cap. vt Inquisitionis, de her. Quod à fortiori procedit, si parentes, non tamen quam hæretici, sed tamquam suspecti de hæresi damnati sint. Ita Zanchinus de her. cap. 28. n. 3. par. 4. tr. 8. ref. 75. §. Notandum.

Filii hæreticorum non tenentur Inquisitiones dare doctores, & alii bonis consensu.

31. Hæreticorum filii non tenentur Inquisitiones de bonis confiscatis præbere doctores, & aliménta; nam si parentes bona omnia hypothecare, & creditores omnia quandoque bona, non deductis alimentis, aut dotibus vsurpare possunt quidni fieri poterit in delicto ob bonum commune, vt scilicet patres à tam noxiò crimine ob filiorum saltem amorem abstinèant? Ita Sanchez, ubi sup. c. 16. num. 2. contra Suredum, cons. 388. num. 8. Præcipit tamen Instrum. Hisp. apud Quemad. qq. Fidei quæst. 4. num. 11. dictos orphanos minores honestis personis alendos simul, & instruendos commendari, & Pegna, com. 9. tenem. v. Item de bonis confiscatis ministrari eis debere inquit, si aduersa valitudine, aut insufficiente aetate laborantes, laborare non possint. Sed hoc ex mera misericordia, par. 4. tr. 8. ref. 45.

Filii hæreticorum non sunt in hoc casu irregulares.

33. Filii hæreticorum, si patres incomburendo dederunt signa contritionis, non sunt irregulares, sic etiam si nati fuerunt tempore quo patres erant Catholici, aut fautores, vel receptores, non sunt irregulares. Hurradus, & alii, part. 10. tr. 11. ref. 23.

In Bulla Cœna excommunicantur legentes & retinentes libros hæreticorum.

HÆRETICORVM.
33. **L**ibros hæreticorum legentes, retinentes, impotentes, vendentes, &c. excommunicantur in primo canone Bullæ Cœnæ, & subdantur, iurisdictioni Inquisitionum tamquam suspecti de hæresi, vt dicemus, Etiam absque censuram incurteret, etiam qui legeret absque periculo peruersionis, quia le-ctio huiusmodi ab Ecclesia non solum prohibetur ad vitandum peruersionis periculum, sed etiam ad mortificandos hæreticos, privando illos eò honore, vt hæresim eorum opera doctorum virorum manibus contrectentur. Sic Sanctarell. de her. cap. 14. dub. vni. num. 4. par. 6. tract. 6. resolut. 49. Illud magis confirmatur quia licet aliquis in individuo ita fundatus sit, ut lapsum sibi non timeat electione; quod tamen opinari de se præsumptuosum est indefinite tamen legentibus periculum imminet, cuius intuitu Ecclesia generaliter omnibus hos libros prohibuit contra Caramuel, qui mate pacificum totius Theologie moralis turbavit. Vide Bullam Pii IV. quæ incipit: dominici gregis p. 11. ref. 1. tractat. 1. Item qui legeret librum hæretici tractantem ex professo de Religione, licet nullam hæresim contineat (aut vnam hæresim continentem, & de Religione non tractantem, vt Sanchez in sum. Et idem tom. 1. lib. 2. cap. 10. num. 34, quamuis contrarium probabiliter doceat Filiucci solus tom. 2. tractat. 2. cap. 7. n. 104. part. 1. tr. 11. ref. 21.) quia Bulla loquitur de Religione tractantem, aut hæresim continentem. Sanchez num. 33. contra Croulers in Reg. S. Franc. cap. 7. lect. 5. (& contra vtrumque incurteret censuram, qui legeret epistolam hæreticalem. Mercaur. in 3. part. lib. 3. cap. 1. num. 55. part. 2. tr. 1. ref. 34.) Contra quem etiam adverte, quod non potest quis privata auctoritate legere librum hæretici, vnum, vel alterum errorem in illo contentum expungens, sed error deleri debet auctoritate publica. Fagundes in det. tom. 1. lib. 1. c. 14. p. 6. tr. 6. ref. 55.

quam suspecti de hæresi, vt dicemus, Etiam absque censuram incurteret, etiam qui legeret absque periculo peruersionis, quia le-ctio huiusmodi ab Ecclesia non solum prohibetur ad vitandum peruersionis periculum, sed etiam ad mortificandos hæreticos, privando illos eò honore, vt hæresim eorum opera doctorum virorum manibus contrectentur. Sic Sanctarell. de her. cap. 14. dub. vni. num. 4. par. 6. tract. 6. resolut. 49. Illud magis confirmatur quia licet aliquis in individuo ita fundatus sit, ut lapsum sibi non timeat electione; quod tamen opinari de se præsumptuosum est indefinite tamen legentibus periculum imminet, cuius intuitu Ecclesia generaliter omnibus hos libros prohibuit contra Caramuel, qui mate pacificum totius Theologie moralis turbavit. Vide Bullam Pii IV. quæ incipit: dominici gregis p. 11. ref. 1. tractat. 1. Item qui legeret librum hæretici tractantem ex professo de Religione, licet nullam hæresim contineat (aut vnam hæresim continentem, & de Religione non tractantem, vt Sanchez in sum. Et idem tom. 1. lib. 2. cap. 10. num. 34, quamuis contrarium probabiliter doceat Filiucci solus tom. 2. tractat. 2. cap. 7. n. 104. part. 1. tr. 11. ref. 21.) quia Bulla loquitur de Religione tractantem, aut hæresim continentem. Sanchez num. 33. contra Croulers in Reg. S. Franc. cap. 7. lect. 5. (& contra vtrumque incurteret censuram, qui legeret epistolam hæreticalem. Mercaur. in 3. part. lib. 3. cap. 1. num. 55. part. 2. tr. 1. ref. 34.) Contra quem etiam adverte, quod non potest quis privata auctoritate legere librum hæretici, vnum, vel alterum errorem in illo contentum expungens, sed error deleri debet auctoritate publica. Fagundes in det. tom. 1. lib. 1. c. 14. p. 6. tr. 6. ref. 55.

34. Si liber sit auctoris Catholici, cū sit auctoris tamen vel commentatiis magis alicuius hæretici, secundum Suarez, de fide disput. 2. c. sect. 2. num. 13. prohibetur, secundum Sanchez, num. 25; non prohibetur, quia semper dicitur liber Auctoris Catholici. Mendoza distinguit

Quid, si liber sit auctoris Catholici, cū sit auctoris tamen vel commentatiis magis alicuius hæretici, secundum Suarez, de fide disput. 2. c. sect. 2. num. 13. prohibetur, secundum Sanchez, num. 25; non prohibetur, quia semper dicitur liber Auctoris Catholici. Mendoza distinguit

aut scholia, sive magna, sive parua, sic textus explanationi addita sunt, ut ab eo commodè seungi non possint, ut se habent in D. Thom. commentaria Caietani, aut commodè seungi possunt, ut se habent in eundem Commentaria Suarez: & in primo casu non prohiberi inquit, in secundo prohiberi; quia primus liber retinet nomen auctoris Catholici, ut in exemplo Caietani, in secundo accipit nomen commentatoris hæretici, ut in exemplo Suarez. Sic ille in 2. 2. disput. 76. sect. 8. §. 303 part. 5. tr. 13. ref. 18. & negando olim cum Sanchez part. 1. tr. 11. resol. 32. &

Quid si quis legat per alium?

35 Incurrat hæc censura, legens librum hæreticalem per alium: censetur enim legere per seipsum. Alterius tom. 1. disp. 2. lib. 5. cap. 6. sed Protell. verb. libri prohibiti in add. num. 1. negat; quia censura lata contra facientes, non ligat mandantes, part. 1. tractat. 11. resol. 10. no. 33.

Vel ab alio impulsus?

37 Famulus verò impulsus à domino ad legendum librum hæreticalem in contemptum fidei, peccat mortaliter legendo, & secundum Bonacinam de cens. disput. 2. quest. 5. punct. 4. n. 11. incurreret censuram: ac secundum Duard. in can. 1. quest. 48. num. 15. non ita. *Ibid.* in fine.

Aut legat, & non intelligat?

37 Idiota legens librum hæreticalem latinum, quem non intelligit, secundum Megalam in 3. lib. 3. cap. 1. nu. 45. incurrit, quia Bulla non spectat finem, sed factum. At coneraria sententia Sanchez num. 51. est probabilissima, quia nulla ratio suadere potuit Ecclesiæ prohibitionem lectionis solum materialis, part. 1. tractat. 11. ref. 36.

Vel legat in Anglia, & similibus locis?

38 Quæres primò, An legens libros hæreticorum in provinciis, in quibus Bulla Cœna non est recepta, ut in Anglia, Gallia, Germania, incurrat excommunicationem? Respondeo: Megala nu. 60. affirmat. Sanchez n. 4. negat. p. 1. tr. 11. resol. 35.

An in lectione, & retentione libri hæretici?

39 Quæres secundò: An in lectione & retentione librorum hæreticorum detur paruitas materiz? Quoad lectionem Toletus lib. 1. cap. 19. num. 9. negat:

quia potest quis in vna linea hæresim ticalis de-haurire, Sanchez num. 31. affirmat, & dicit esse integram paginam. Et Croufers in reg. S. Francisci cap. 7. lect. 5. tantam libri partem, quæ per se sumpta, verè censori possit nomine libri. Sed hæc opinio reici debet, part. 6. tr. 6. resol. 55. §. Notandum.) & sententia Sanch. est parum probabilis, & si idem docens, expurgatus fuit. Dico igitur cum Mendoza de fide disputat. 76. sect. 5. §. 12. dari, & esse duas, vel tres lineas. Etiam si in illis continetur hæresis, ob quam liber prohibetur, (dicunt aliqui apud Merollam tom. 1. disp. 1. cap. 2. coroll. 7. diff. 3. num. 3. 4. contra Duard. quest. 46. num. 4.) quia non statim, ac quis propositionem hæreticalem legit, exponit se periculo imbibendi hæresim, nisi etiam fundamenta, & rationes percurret, part. 5. tr. 5. ref. 42. & exp. olim part. 1. tr. 11. resol. 30. Quoad retentionem etiam respondeo cum Sanchez num. 55. affirmativè, & moram levem esse duorum dierum: quod procedit contra Suarez num. 22. etiam si interior animus ex determinatione diutius retinendi fuisset mortalis quia ad incurrendam censuram requiritur opus externum in se mortale. Ita Palau tom. 2. tr. 4. disput. 2. punct. 10. §. 2. num. 11. part. 5. tract. 5. ref. 43. & olim obiter p. 1. tr. 11. resol. 30. §. Notandum est.

40 Quæres tertio: An habeas librum hæreticalem, possit illum comburere, an omninò reatet Inquisitori deferret? Suarez num. 13. & DD. communiter dicunt teneri omninò deferre Inquisitoribus, si deferenti aliquod periculum non imminet, & contra non deferentem procedi posse tanquam contra hæreticum. Sed Filliuc. tom. 2. tractat. 2. 2. cap. 7. num. 108. excusat librum prohibitum comburentem, vel dantem alteri, qui habet facultatem legendi, quam opinionem non improbat Bonacina. Et quidquid sit de peccato, certum est, comburentem non incurrere censuram. Ita Portell. num. 13. part. 1. tractat. 11. ref. 37. & recitativè postea, part. 4. tr. 8. ref. 99. §. Notandum est.

41 Quæres quarto: An aliqui præ-

Et quantum illa sit?

Et an quis possit illum comburere.

ter Papam libros hæreticorum legere, & dare aliis licentiam possint legendi? Respondeo, dubium procedere de Cardinalibus, Episcopis, Inquisitoribus, & Generalibus Ordinum. Et

Libros hæreticorum legere, & dare licentiam aliis legendi potest Papa. Et S. Congregat. S. Officii talem.

42 Quoad Cardinales, Merolla ubi supra diff. 11. num. 147 tenet, eos non posse legere, & hanc sententiam esse probabiliorē. Unde videtur contrariam iudicare probabilem. *part. 5. tract. 2. resol. 16. §.* Nota tamen, circa medium. Ex quo sequitur primò, Cardinales seorsim non posse facultatem legendi, & retinendi libros hæreticorum concedere. Nam hoc est plus. Concedere tamen potest Sacra Congregatio S. Officii, *part. 4. tr. 4. res. 46. in fine.*

Minimè vero Episcopi.

43 Sequitur secundò, Episcopos nec ipsos legere, nec aliis legendi licentiam concedere posse, & Cantora *qq. crim. c. 1. de her. n. 64.* putat, Episcopum legentem ab Inquisitoribus anathematizari posse, & id practicum esse per Inquisitorem Conquentem. Sed ego in hoc casu consulerem in Italia summum Pontificem, & in Hispania supremum Inquisitorem, *part. 4. tr. 8. res. 46. §.* Notandum est.

Inquisitores.

44 Sequitur tertio, hanc facultatem non habere Inquisitores D. namque Urban. VIII. in decreto, quod incipit *Apostolatus*, hanc facultatem penes solam Congregationem S. Officii reservavit. Ante hoc decretum Farinacius *de her. quæst. 180. n. 43.* cum aliis tenebant, Inquisitores & legere posse, & dare aliis licentiam legendi, quæ opinio procedere solum poterat de Inquisitore generali, non de aliis, stante Bulla Pauli V. posita in initio indicis expurgatorii. *part. 4. tract. 8. res. 46. & ex parte in res. 99.* Possunt nihilominus Inquisitores concedere licentiam legendi libros ab ipsis prohibitos. Quam licentiam qui haberet in Sicilia, non posset exercere in alio Regno, ut docet Portell. *verb. Libri prohibiti. n. 4.* Quamquam, quia talis licentia est gratiosa, & procedit ex facultate voluntaria, quæ exerceri potest extra territorium, contra sententiam Navarri *tom. 2. tit. de pris. conf. 6.* sit probabilis. *part. 4. tr. 8. res. 100.*

45 Tandem, hanc facultatem non habent Generales Ordinum ex privilegio Societatis: tum quia Societas huic privilegio in Congregatione Sancta renunciavit, tum etiam, quia D. N. in cit. decreto revocat omnes tales facultates concessas per litteras Apostolicas: aut aliter quomodocumque, *part. 4. tract. 8. res. 99.* Et hanc sententiam securiorem esse & consulendam ait Lezaba in *Compend. cap. 18. n. 46.* Sed Peytinus in *dictam consuet. 9. Pauli V. n. 10.* existimat non revocari, quia Pontifex loquitur tantum de licentiis concessis personis particularibus, non de privilegiis Regularium. Quæ opinio si vera esset, hanc facultatem exercere etiam possent Inquisitores, qui ad hoc habebant privilegium non personæ, sed dignitati concessum. *part. 5. tractat. 13. resol. 49.*

Aut Ordinum Generales.

Vide verb. Excommunicatio Bulla Cane, ubi multa.

H A E R E S.

Quinam hæres institui possit, vel debeat, vide verb. Testamentum. Tenetur et Circa obligationem solvenda legata, *ficere inventarium.* vide verb. Legatum.

1. Hæres in adeunda hæreditate tenetur efficere inventarium, sub pœna solvendi debita, & legata testatoris, etiam si vires hæreditatis excedant, cap. *Reynald. de test. c. l. fin. C. liberz.* Sed hoc procedit in foro externo, in quo per hoc præsumitur, vel hæreditatem fraudare, vel cum creditoribus, & legatariis contrahere iuxta l. *apud Iulian. §. fin. ff. ad Trebell.* non in interno, in quo creditur pœnitenti, si absit fraus, &c. Valerius *verb. hæreditas diff. 2. n. 3. part. 1. tract. 20. resol. 27. §. Cum igitur, & part. 3. tract. 5. res. 56. §. Et eadem.*

2. Porro hæres antefertur omnibus creditoribus circa expensas funeris defuncti. Vide *Mollet. tom. 2. tractat. 13. fertur omnibus cre-* *cap. 8. numero 43. & nos verb. Debitor. n. 9. part. 5. tractat. 3. resol. 116.* In bonis au-

Hæres pro expensis funeris præsumitur omnibus creditoribus.